

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2025. № 3.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.3.45>

УДК 339.13-032.32

I. В. Гужавіна,

к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки, фінансів та обліку,

ПВНЗ «Європейський університет»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9190-0084>

А. В. Ковальов,

к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки, фінансів та обліку,

ПВНЗ «Європейський університет»

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-5045-765X>

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ ТА ОЦІНКА ЇХ ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІКУ

I. Huzhavina,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Economics, Finance and Accounting,*

Private Higher Education Establishment «European University»

A. Kovalov,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Economics, Finance and Accounting,*

Private Higher Education Establishment «European University»

TRENDS OF THE DEVELOPMENT OF FINANCIAL MARKETS AND ASSESSMENT OF THEIR IMPACT ON THE ECONOMY

В статті визначена ключова роль фінансових ринків в забезпеченні ефективного функціонування економічних систем, проведено оцінку впливу фінансових ринків на економіку. Зазначено, що нестабільність фінансових ринків є однією з головних загроз для глобальної економіки сьогодні. Проаналізовано основні фактори, що призводять до фінансової нестабільності, а саме: надмірна спекуляція; висока взаємозалежність ринків; дефіцит регуляторного контролю; впровадження інноваційних технологій.

Визначено, що фінансовий ринок – це механізм перерозподілу капіталів між кредиторами й позичальниками за допомогою посередників на основі попиту і пропозиції. Досліджено теоретичні аспекти функціонування фінансових ринків: функції фінансових ринків, основні класичні і сучасні економічні підходи до розвитку фінансових ринків, представлена класифікація фінансових ринків за різними ознаками.

В статті визначається, що глобалізація фінансових ринків створила єдиний простір для обміну капіталом, сприяючи підвищенню ефективності, але водночас збільшуючи ризики глобалізації. Як приклад досліджено кризу 2008 року, яка швидко поширилася між країнами через взаємозалежність фінансових інститутів.

В статті визначається, що зростання економічної нерівності є ще одним важливим викликом для фінансових ринків. Так у розвинених країнах більшість фінансових активів зосереджена в руках невеликої частини населення, що обмежує можливості широких верств суспільства брати участь у інвестиціях, відсутність доступу до фінансових ресурсів, особливо у країнах, що розвиваються, ускладнює фінансування малого бізнесу та впровадження інновацій.

В статті проаналізовані основні перспективи функціонування фінансових ринків. Серед перспектив розвитку визначено зростання екологічних, соціальних та управлінських (ESG) факторів. Визначено, що

ринок «зелених» облігацій, а також орієнтація на стійке фінансування стають домінуючими трендами розвитку фінансових ринків.

В статті визначено, що розвиток фінансових ринків залежить від здатності адаптуватися до технологічних змін, можливостей інтегрувати стійкі фінансові практики та розвивати інструменти ефективного управління ризиками.

The article identifies the key role of financial markets in ensuring the effective functioning of economic systems, and assesses the impact of financial markets on the economy. It is noted that the instability of financial markets is one of the main threats to the global economy today. The main factors leading to financial instability are analyzed, namely: excessive speculation; high interdependence of markets; lack of regulatory control; introduction of innovative technologies.

It is determined that the financial market is a mechanism for redistributing capital between creditors and borrowers with the help of intermediaries based on supply and demand. Theoretical aspects of the functioning of financial markets are investigated: functions of financial markets, main classical and modern economic approaches to the development of financial markets, and a classification of financial markets according to various criteria is presented.

This article is determines that the globalization of financial markets has created a single space for the exchange of capital, contributing to increased efficiency, but at the same time increasing the risks of globalization. As an example, in 2008 crisis was examined, which quickly spread between countries due to the interdependence of financial institutions.

This article is identifies that rising economic inequality is another important challenge for financial markets. Thus, in developed countries, most financial assets are concentrated in the hands of a small part of the population, which limits the ability of broad segments of society to participate in investments.

The lack of access to financial resources, especially in developing countries, complicates financing of small businesses and the implementation of innovations.

This article analyzes the main prospects for the functioning of financial markets. Among the development prospects, the growth of environmental, social and governance (ESG) factors has been identified. It has been determined that the green bond market, as well as the focus on sustainable financing, are becoming dominant trends in the development of financial markets.

This article states that the development of financial markets depends on the ability to adapt to technological changes, the ability to integrate sustainable financial practices, and the development of effective risk management tools.

Ключові слова: *фінансові ринки, глобалізація, фінансові кризи, оцінка, тенденції розвитку.*

Keywords: *financial market, globalization, financial crisis, rating, development trends.*

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасній глобальній економіці фінансові ринки відіграють ключову роль у забезпеченні ефективного функціонування економічних систем. Вони сприяють оптимальному розподілу фінансових ресурсів, стимулюють інвестиційну активність та підтримують стабільність економічного зростання. Зокрема, у XXI столітті значущість фінансових ринків зростає у зв'язку з процесами глобалізації, впровадженням інноваційних технологій та появою нових фінансових інструментів. Водночас фінансові ринки стикаються з рядом викликів, серед яких варто виділити нестабільність, посилення регуляторних обмежень та вплив цифрових технологій.

Актуальність теми зумовлена тим, що фінансові ринки є важливим індикатором стану глобальної економіки. Стабільність та ефективність фінансових ринків безпосередньо впливають на економічне благополуччя

окремих країн та світової спільноти загалом. Зокрема, останні глобальні фінансові кризи продемонстрували вразливість сучасної фінансової системи до зовнішніх шоків та внутрішніх дисбалансів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню питань функціонування фінансових ринків та використання їх як ефективного механізму для залучення інвестицій присвятили свої наукові роботи: Л. Алексеєнко, О. Борисюк, М. Дацюк-Томчук, Н. Ліповська-Маковецька, О. Клименко, С. Коновал, К. Марахов, Д. Половко, В.Смагін, Н.Татарин, І. Школьник, Ю. Фама та інші [1-10]. Однак, незважаючи на велику кількість наукових праць, питання розвитку фінансових ринків та їх вплив на економіку в цілому потребує додаткових досліджень.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Значення фінансових ринків зросло на тлі глобалізації, що сприяло зростанню обсягів міжнародних інвестицій, посиленню міждержавної інтеграції та розвитку нових фінансових продуктів.

Нестабільність фінансових ринків є однією з головних загроз для глобальної економіки. Фінансові кризи, такі як глобальна криза 2008 року, продемонстрували вразливість системи до системних ризиків [15]. Основні фактори, що призводять до нестабільності - це [11]:

- надмірна спекуляція (висока активність трейдерів та спекулянтів створює «цінові бульбашки»);
- висока взаємозалежність ринків (кризи на одному ринку часто поширюються на інші через глобалізацію);
- дефіцит регуляторного контролю (недостатній нагляд за фінансовими установами призводить до зловживань);
- інноваційні технології, такі як блокчейн, алгоритмічна торгівля та фінтех-рішення, створюють як можливості, так і ризики.

З одного боку, цифровізація підвищує ефективність ринків, зменшуючи транзакційні витрати, а з іншого боку, вона породжує нові загрози, серед яких: кібербезпека (зростання числа кіберзлочинів на фінансових ринках

ставить під загрозу конфіденційність та цілісність даних) і розвиток нерегульованих ринків (використання криптовалют та децентралізованих фінансових платформ ускладнює регуляторний контроль).

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз ключових тенденцій розвитку фінансових ринків та оцінка їхнього впливу на економіку. Для досягнення поставленої мети використовуються такі методи дослідження: аналітичний, порівняльний та економіко-математичний аналіз.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансовий ринок можна визначити як механізм перерозподілу капіталів між кредиторами й позичальниками за допомогою посередників на основі попиту і пропозиції [6]. Фінансові ринки забезпечують мобілізацію капіталу для підприємств, урядів та домогосподарств. Вони функціонують як платформа для купівлі-продажу фінансових інструментів, таких як акції, облігації, деривативи та валюта. На основі дослідження літературних джерел [4-6], основні функції фінансових ринків включають:

- перерозподіл ресурсів, вони забезпечують перехід капіталу від заощаджувачів до інвесторів;
- оцінку активів, фінансові ринки визначають справедливую вартість активів на основі попиту та пропозиції;
- розподіл ризиків, використання деривативів дозволяє мінімізувати ризики, пов'язані з коливанням цін, валютних курсів та процентних ставок.

Розуміння функціонування фінансових ринків базується на поєднанні класичних і сучасних економічних підходів. До класичних підходів відноситься теорія ефективного ринку і кількісна теорія грошей.

- Теорія ефективного ринку, яка була запропонована Юджином Фамою [9], стверджує, що ціни на фінансових ринках повністю відображають доступну інформацію, тому неможливо отримати систематичний надприбуток.

- Кількісна теорія грошей пояснює роль грошового ринку у забезпеченні стабільності цін і контролі інфляції.

Сучасні підходи функціонування фінансових ринків включають вивчення біхевіористичної економіки, теорії арбітражного ціноутворення та ролі фінансових інновацій та цифровізації.

Біхевіористична економіка аналізує вплив психологічних факторів і поведінки інвесторів на динаміку ринку. Наприклад, такі явища, як ефект стада чи надмірна впевненість, можуть спричиняти ринкові аномалії.

Теорія арбітражного ціноутворення (APT) була розроблена Стівеном Росом, пояснює, як макроекономічні фактори впливають на ціни фінансових активів.

Фінансові ринки є невід'ємною складовою економічної системи, яка забезпечує ефективний розподіл фінансових ресурсів між учасниками. Вони відіграють ключову роль у стимулюванні інновацій, розвитку підприємництва та підтримці економічної стабільності. Розглянемо класифікацію та структуру фінансових ринків із врахуванням їх сучасних характеристик.

Фінансові ринки класифікуються за різними критеріями, які відображають специфіку та сферу їх функціонування. За типами інструментів існує ринок акцій; ринок облігацій; ринок деривативів; валютний ринок. Основою ринку акцій є купівля-продаж акцій, які представляють часткову власність у компанії. Основні учасники ринку акцій: компанії-емітенти, інвестори (інституційні та приватні), брокери, фондові біржі. Функції ринку: залучення капіталу для бізнесу, можливість отримання доходу для інвесторів через дивіденди та приріст вартості акцій.

Ринок облігацій пропонує боргові інструменти, які забезпечують фіксований дохід для інвесторів. Емітентами виступають уряди, муніципалітети та корпорації. Основні види облігацій: державні, корпоративні, муніципальні та міжнародні.

Ринок деривативів або похідних фінансових інструментів базуються на ціні активів, таких як акції, облігації, валюта або сировина. Основні типи ринку деривативів: ф'ючерси, опціони, свопи. Ринки використовуються для хеджування ризиків і спекуляцій.

Валютний ринок забезпечує обмін валют за ринковими курсами. Форекс (Forex) є найбільшим за обсягами ринком у світі. Основні учасники: центральні банки, комерційні банки, корпорації, трейдери.

За територіальною ознакою фінансові ринки представлені національними, міжнародними та регіональними ринками.

Національні ринки функціонують у межах однієї країни (наприклад, український ринок акцій, який включає біржі, такі як ПФТС та Українська біржа). Особливістю національних ринків є залежність від національної політики, економічних реформ та рівня розвитку інфраструктури.

Міжнародні ринки охоплюють фінансові операції між суб'єктами з різних країн. Прикладом є Лондонська фондова біржа, Нью-Йоркська фондова біржа (NYSE). Головна функція міжнародних ринків - забезпечення доступу до глобального капіталу та управління міжнародними ризиками.

Регіональні ринки об'єднують фінансові операції в межах певного регіону, наприклад, Європейський ринок цінних паперів. Вони використовуються для інтеграції регіональних економік та стимулювання міжрегіонального співробітництва.

Фінансові ринки розвинених країн характеризуються високим рівнем капіталізації, ліквідності та ефективності. Особливостями цих ринків є розвинена інфраструктура, велика кількість інституційних інвесторів, наявність прозорого регулювання. Приклади: США, Велика Британія, Японія, Німеччина.

Фінансові ринки країн, що розвиваються мають нижчий рівень капіталізації, меншу ліквідність і слабшу інфраструктуру. Головними проблемами цих ринків: нестабільність валют, політичні ризики, низький

рівень інвесторської довіри. Але ці фінансові ринки і мають свій потенціал: високі темпи зростання, залучення іноземного капіталу, розвиток технологій. Прикладом є Індія, Бразилія, ПАР, Україна.

Фінансові ринки є ключовим елементом економічної системи, забезпечуючи перерозподіл капіталу між учасниками ринку. У сучасному світі фінансові ринки зазнають суттєвих трансформацій, зумовлених розвитком технологій, глобалізацією та зростанням ролі сталого розвитку. У статті розглянуто основні тенденції розвитку фінансових ринків у сучасній економіці, зокрема роль діджиталізації, вплив інституційних інвесторів, інтеграцію ринків та вплив ESG-факторів.

Зростання уваги до питань сталого розвитку впливає на функціонування фінансових ринків. Інвестори дедалі більше орієнтуються на ESG-критерії (екологічні, соціальні та управлінські фактори), що стимулює розвиток ринку «зелених» облігацій та інших інструментів сталого фінансування [11].

Однією з основних тенденцій є цифрова трансформація [19], яка охоплює автоматизацію процесів, впровадження штучного інтелекту та розвиток фінтех-компаній. Зокрема, платформи P2P-кредитування та цифрові гарантії змінюють традиційні підходи до фінансових послуг.

Зростання популярності криптовалют, NFT та смарт-контрактів створює нові можливості для інвесторів. Водночас це вимагає перегляду підходів до регулювання та управління ризиками.

Збільшення обсягів транснаціональних угод та співпраця між країнами сприяють інтеграції фінансових ринків. Це, у свою чергу, відкриває нові перспективи для інвесторів, але також посилює залежність від зовнішніх факторів.

Фінансові інновації та цифровізація передбачає трансформацію фінансових ринків під впливом технологій. Поява криптовалют, блокчейну та фінтех-компаній значно змінює структуру ринку, підвищуючи його ефективність, але створюючи нові виклики в регулюванні. Фінтех-компанії

(financial technology) інтегрують інноваційні технології у фінансові послуги, що дозволяє: знижувати операційні витрати; підвищувати швидкість і доступність фінансових операцій; розширювати можливості для малого та середнього бізнесу через доступ до кредитування.

Технологія блокчейн забезпечує децентралізацію, прозорість і безпеку фінансових транзакцій. Основні застосування відбуваються через:

- Смарт-контракти для автоматизації угод.
- Токенізація активів, що дозволяє дробити володіння фізичними активами (наприклад, нерухомістю) і робити їх доступними для ширшого кола інвесторів.

Криптовалюти, такі як Bitcoin та Ethereum, створили альтернативу традиційним валютам, що дозволяє їх використання як засобу хеджування інфляції та інвестиційного інструменту. При цьому криптовалюти залишаються нестабільними, що обумовлює ризики для інвесторів та необхідність регулювання цього сегмента ринку.

Глобалізація фінансових ринків створила єдиний простір для обміну капіталом, сприяючи підвищенню ефективності, але водночас збільшуючи ризики. До позитивних рис глобалізації можна віднести:

1. Зростання транснаціональних угод. Транснаціональні корпорації дедалі частіше залучають капітал на глобальних ринках через випуск єврооблігацій або лістинг на міжнародних біржах. Це підвищує доступність капіталу та стимулює економічне зростання.

2. Розвиток міжнародних фінансових центрів. Такі центри, як Лондон, Нью-Йорк, Сінгапур і Гонконг, виконують функцію посередників у глобальному розподілі капіталу.

В той же час інтеграція фінансових ринків також підвищує ризики, пов'язані з поширенням фінансових криз. Прикладом є криза 2008 року, яка швидко поширилася між країнами через взаємозалежність фінансових інститутів.

Фактори ESG (екологія, соціальна відповідальність, корпоративне управління) дедалі більше впливають на рішення інвесторів та політику компаній.

1. Екологічні фактори. Зростання попиту на «зелені» облігації та інвестиції у відновлювальну енергетику свідчать про перехід до сталого фінансування. Інвестори звертають увагу на вуглецевий слід компаній та їхній внесок у боротьбу зі зміною клімату.

2. Соціальні фактори. Компанії, які дотримуються принципів соціальної відповідальності (наприклад, забезпечують рівні умови праці), отримують перевагу у залученні капіталу.

3. Корпоративне управління. Якість управління компанією (прозорість, незалежність ради директорів) стає ключовим критерієм для інвесторів. Інвестори схильні уникати компаній із проблемами корпоративного управління через репутаційні та фінансові ризики.

Фінансові ринки виконують ключову роль у розвитку економіки, забезпечуючи ефективний розподіл капіталу та створюючи умови для інвестицій. Проте в сучасному глобалізованому світі фінансові ринки стикаються з численними викликами та загрозами, які вимагають глибокого аналізу та розробки стратегій адаптації.

Геополітична нестабільність є однією з основних загроз для фінансових ринків. Війни, міжнародні санкції, торговельні війни та політична напруженість впливають на довіру інвесторів і спричиняють волатильність ринків. Наприклад, військовий конфлікт в Україні у 2022 році призвів до різкого зростання цін на енергоносії та зниження індексів фондових ринків у багатьох країнах. Такі події викликають перерозподіл капіталу у напрямку захисних активів, зокрема золота, американських державних облігацій та швейцарського франка.

Геополітичні ризики також створюють бар'єри для іноземних інвестицій. Наприклад, торговельна війна між США та Китаєм, що розпочалася у 2018 році, негативно позначилася на обсягах світової торгівлі

та спричинила перебої в глобальних ланцюгах постачання. У таких умовах фінансові ринки реагують нестабільністю, що ускладнює прогнозування економічного зростання.

Зростання економічної нерівності є ще одним важливим викликом для фінансових ринків. У розвинених країнах більшість фінансових активів зосереджена в руках невеликої частини населення, що обмежує можливості широких верств суспільства брати участь у інвестиціях. Відсутність доступу до фінансових ресурсів, особливо у країнах, що розвиваються, ускладнює фінансування малого бізнесу та впровадження інновацій.

Інклюзивність фінансових ринків є важливою передумовою для їх стабільності. Дослідження Світового банку [16] показують, що забезпечення доступу до фінансових послуг може сприяти зростанню доходів домогосподарств та зниженню рівня бідності. Водночас цифровізація фінансових послуг, таких як мобільний банкінг, відкриває нові можливості для зниження нерівності, проте потребує інвестицій у цифрову інфраструктуру.

Кризи ліквідності виникають у ситуаціях, коли фінансові установи або ринки втрачають здатність забезпечувати достатній рівень фінансування. Яскравим прикладом є глобальна фінансова криза 2008 року, коли нестача ліквідності на міжбанківському ринку спричинила банкрутство багатьох фінансових установ.

Боргові кризи є тісно пов'язаними з кризами ліквідності. Наприклад, боргова криза в єврозоні 2010-2012 років показала, як надмірне державне боргове навантаження може призвести до тривалих рецесій і загрожувати стабільності валютного союзу [17]. В сучасних умовах зростання рівня державного боргу у країнах, що розвиваються, викликає занепокоєння щодо можливості обслуговування цього боргу в умовах підвищення процентних ставок у світі.

Цифровізація фінансових послуг відкриває нові ризики, пов'язані з кіберзагрозами. Хакерські атаки на фінансові установи, витоки даних

клієнтів і шахрайські схеми є серйозними викликами для сучасних ринків. За даними [19] у 2016 році хакери викрали 81 мільйон доларів із рахунків Банку Бангладеш у Федеральному резервному банку Нью-Йорка, використовуючи фальшиві платіжні інструкції через систему SWIFT.

Кіберзагрози також негативно впливають на довіру клієнтів до фінансових установ. У відповідь на ці виклики регулятори посилюють вимоги до кібербезпеки, зокрема впроваджують міжнародні стандарти, такі як ISO/IEC 27001. Однак боротьба з кіберзагрозами потребує постійного оновлення технологій та значних інвестицій у захист даних.

Проведений аналіз сучасних трендів на міжнародних фінансових ринках, на основі інформаційних джерел [11-15], дозволяє визначити наступні тенденції:

1. Зростання популярності ESG-інвестицій. Увага до екологічних, соціальних та управлінських факторів (Environmental, Social, Governance – ESG) зросла у геометричній прогресії. За даними Refinitiv [13], обсяг ESG-активів у 2024 році перевищив \$40 трлн. Це свідчить про зміну інвестиційних пріоритетів у бік сталого розвитку.

2. Домінування технологічного сектора. Фондові індекси, такі як NASDAQ Composite, демонструють стійке зростання завдяки інноваціям у галузі штучного інтелекту, блокчейну та хмарних технологій. Сектор Big Tech займає понад 25% капіталізації фондового ринку США.

3. Зміни на ринку криптовалют. Попри високі ризики, криптовалюти залишаються одними з найволатильніших, але перспективних активів. Наприклад, у 2023 році загальна капіталізація ринку криптовалют зросла на 50% після корекції у 2022 році.

4. Інтеграція технологій штучного інтелекту. AI-платформи для аналізу фінансових даних та автоматичної торгівлі продовжують трансформувати ринок. Аналітики прогнозують зростання ринку фінансових технологій (FinTech) до \$1,5 трлн до 2030 року.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Ключова роль фінансових ринків визначається тим, що фінансові ринки виступають центральним елементом глобальної економіки, забезпечуючи ефективний розподіл фінансових ресурсів, підтримку інвестиційної активності та економічного зростання.

До основних загроз з якими стикаються фінансові ринки належать: нестабільність, надмірна спекуляція, глобалізація, яка посилює взаємозалежність ринків, а також недоліки регуляторного контролю. Вплив інноваційних технологій створює як нові можливості, так і ризики, такі як кібербезпека та регуляція криптовалют.

Сучасні технології, зокрема блокчейн, штучний інтелект, токенизація активів та фінтех-рішення, трансформують ринки, знижуючи витрати, підвищуючи ефективність, але також породжуючи ризики, як-от шахрайство і регуляторна невизначеність.

Зростає значення екологічних, соціальних та управлінських (ESG) факторів. Ринок «зелених» облігацій, а також орієнтація на стійке фінансування стають домінуючими трендами.

Фінансові ринки активно адаптуються до впливу глобальних криз, таких як пандемія COVID-19, інфляція та геополітичні конфлікти. Регулятори і центральні банки відіграють критичну роль у забезпеченні стабільності.

Майбутнє фінансових ринків залежить від здатності адаптуватися до технологічних змін, можливостей інтегрувати стійкі фінансові практики та розвивати інструменти ефективного управління ризиками.

Література

1. Алексєєнко Л. М. Теоретичне осмислення ринку фінансового капіталу як основи поєднання інтересів учасників. *Економіка: проблеми теорії та практики*. Дніпропетровськ, 2003. Вип. 186. Т. 4. С. 1129-1134.

2. Борисюк О., Дацюк-Томчук М., Ліповська-Маковецька Н. Імперативи розвитку фінансового ринку України в умовах цифровізації. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. № 2020. С. 168-176. URL: <http://echas.vnu.edu.ua/index.php/echas/article/view/593> (дата звернення: 20.12.2024).

3. Клименко О. В. Теоретичне визначення сутності й структури фінансового ринку. *Інвестиції: практика та досвід*. № 19. 2013. С. 42-45.

4. Коновал С. Е. Структура та принципи функціонування фінансового ринку. *Вісник*. Львів, 2005. Вип.17: Сер.: Економічна. С. 127-130.

5. Марахов К. С. Генезис теорії фондового ринку в економічній науці. Еволюція економічного розвитку та економічних теорій (проблеми дослідження та викладання). К., 2000. С. 137-138.

6. Смагін В. Л. Роль і місце фінансового ринку в економічній системі: теоретичні аспекти. *Вісник*. К., 2007. №1 (38). С. 117-122.

7. Школьник І. О. Фінансовий ринок як складова фінансової системи країни, його роль і значення. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету*. Серія «Економічні науки». Вип. 19. 2008. С. 56-59.

8. Шевалдіна В. Г. Методологічні засади функціонування ринку капіталів у ринковій економіці. *Економіка: проблеми теорії та практики*. Дніпропетровськ, 2006. Вип. 216, Т.3. С. 672-681.

9. Fama, E. (1970). Efficient Capital Markets: A Review of Theory and Empirical Work. *The Journal of Finance*. URL: <http://doi.org/10.1111/j.1540-6261.1970.tb00518.x>

10. Татарин Н., Половко Д. Фінансовий ринок України: аналіз сучасного стану, загрози, проблеми та перспективи. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 4 (83). С. 78-88.

11. McKinsey & Company (2023). Global Trends in Financial Markets and Investments. <https://www.mckinsey.com> (дата звернення: 21.12.2024).

12. International Monetary Fund (IMF). Financial Stability Report. URL: <http://www.imf.org/en/Publications/> (дата звернення: 21.12.2024).
13. Refinitiv (2024). ESG Investment Trends Report. URL: <http://www.refinitiv.com/en/resources> (дата звернення: 21.12.2024).
14. Basel Committee on Banking Supervision. Basel III: Finalising Post-Crisis Reforms. URL: <http://www.bis.org/bcbs/> (дата звернення: 21.12.2024).
15. Bloomberg. Market Data and Analytics Reports. URL: <http://www.bloomberg.com> (дата звернення: 21.12.2024).
16. World Bank. Financial Inclusion and Development Reports. URL: <http://www.worldbank.org/en/publications> (дата звернення: 21.12.2024)
17. European Central Bank. Reports on Financial Stability and Policy. URL: <http://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html> (дата звернення: 22.12.2024).
18. UNCTAD. World Investment Report. URL: <http://unctad.org/publications> (дата звернення: 20.12.2024).
19. OECD (2023). Digital Finance Outlook. URL: <http://www.oecd.org/finance/> (дата звернення: 20.12.2024).

References

1. Alekseienko, L.M. (2003), "Theoretical understanding of the financial capital market as a basis for combining the interests of participants", *Ekonomika: problemy teorii ta praktyky*, vol. 186, no. 4, pp. 1129-1134.
2. Borysiuk, O. Datsiuk-Tomchuk, M. and Lipovs'ka-Makovets'ka, N. (2020), "Eprovements of the financial market development of Ukraine in digital conditions", *Skhidnoievropejs'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, pp. 168-176, available at: <http://echas.vnu.edu.ua/index.php/echas/article/view/593> (Accessed 20.12.2024).
3. Klymenko, O.V. (2013), "Theoretical definition of the essence and structure of the financial market", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 19, pp. 42-45.

4. Konoval, S.E. (2005), "Structure and principles of functioning of the financial market", *Visnyk. Ser.: Ekonomichna*, vol. 17, pp. 127-130.

5. Marakhov, K.S. (2000), "Genesis of the theory of the stock market in economic science", *Evoliutsiia ekonomichnoho rozvytku ta ekonomichnykh teorii (problemy doslidzhennia ta vykladannia)* [Evolution of economic development and economic theories (problems of research and teaching)], Kyiv, Ukraine, pp. 137-138.

6. Smahin, V.L. (2007), "The role and place of the financial market in the economic system: theoretical aspects", *Visnyk*, vol. 1 (38), pp. 117-122.

7. Shkol'nyk, I.O. (2008), "The financial market as a component of the country's financial system, its role and significance", *Zbirnyk naukovykh prats' Cherkas'koho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Seriia «Ekonomichni nauky»*, vol. 19, pp. 56-59.

8. Shevaldina, V.H. (2006), "Methodological principles of the functioning of the capital market in a market economy", *Ekonomika: problemy teorii ta praktyky*, vol. 216, no. 3, pp. 672-681.

9. Fama, E. (1970), "Efficient Capital Markets: A Review of Theory and Empirical Work", *The Journal of Finance*. <http://doi.org/10.1111/j.1540-6261.1970.tb00518.x>

10. Tataryn, N. and Polovko, D. (2023), "The financial market of Ukraine: analysis of the current state, threats, problems and prospects", *Halyts'kyj ekonomichnyj visnyk*, vol. 4 (83), pp.78-88.

11. McKinsey & Company (2023), "Global Trends in Financial Markets and Investments", <https://www.mckinsey.com> (Accessed 21.12.2024).

12. International Monetary Fund (IMF). (2024), "Financial Stability Report", available at: <http://www.imf.org/en/Publications/> (Accessed 21.12.2024).

13. Refinitiv (2024), "ESG Investment Trends Report", available at: <http://www.refinitiv.com/en/resources> (Accessed 21.12.2024).

14. Basel Committee on Banking Supervision (2024), “Basel III: Finalising Post-Crisis Reforms”, available at: <http://www.bis.org/bcbs/> (Accessed 21.12.2024).

15. Bloomberg (2024), “Market Data and Analytics Reports”, available at: <http://www.bloomberg.com> (Accessed 21.12.2024).

16. World Bank (2024), “Financial Inclusion and Development Reports”, available at: <http://www.worldbank.org/en/publications> (Accessed 21.12.2024).

17. European Central Bank (2024), “Reports on Financial Stability and Policy”, available at: <http://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html> (Accessed 22.12.2024).

18. UNCTAD (2024), “World Investment Report”, available at: <http://unctad.org/publications> (Accessed 20.12.2024).

19. OECD (2023), “Digital Finance Outlook”, available at: <http://www.oecd.org/finance/> (Accessed 20.12.2024).

Стаття надійшла до редакції 13.03.2025 р.